

ad fin. c. de Legit. hered. ubi de liberis fratrum et sororum ita habetur: « Illo procul dubio observando, ut successio non in stirpes, sed in capita dividatur, et is gradus in ordinem legitimum transferatur. » Eadem sententiam speciali constitutione in comitiis Spirensibus cum consensu Statuum Imperii approbavit Carolus V, imperator 1529, tit. *Kayserrliche* constitution « und Satzung, wir Bruder und Schwester Kinder, » etc. ut proin in terris imperii sententia nostra omnino præferri debeat. Ratio est, quia quando filii fratrum soli existunt, nulla opus est repræsentatione, cum in tali casu filii proprio conjunctionis jure, et ex propria persona succedant, consequenter etiam hæreditatem æqualiter, utpote æquales in gradu dividant.

40. *Solvitur instantia ex jure.* — Dices, jura allegata correctæ fuisse a jure novo novell. 118. cap. III. ubi aperte habetur, quod filii fratrum, patruo suo jure repræsentationis, consequenter in stirpes succedant: ergo. Resp. negando Ant. quia dicta novella jus antiquum solummodo corrigit, filiosque fratrum patruo suo in stirpem succedere dicit in casu, quo cum eis etiam concurrunt defuncti fratres et sorores: ibi: « Si defuncto fratres fuerint, et alterius fratris, aut sororis præmortuorum filii: » consequenter cum in hoc solo casu jus antiquum corrigit, in reliquo illud intactum relinquit; præsertim cum « Exceptio unius firmet regulam in contrarium, » et juris correctoria non sint extendenda, c. *Quæ a communi.* 28. de Reg. jur. in 6. et Reg. 141. ff. eod.

41. *Si existunt cum eis defuncti fratres uterini, vel consanguinei, tunc liberi germanorum succedunt quidem, sed in stirpes.* — Resp. IV. Si præmortuis fratribus et sororibus germanis existunt liberi cum fratribus et sororibus ex uno parente conjunctis defuncto, tunc soli quidem tales liberi exclusis patruis suis ex uno parente conjunctis ab intestato succedunt in stirpem, non autem in capita. Fachin., lib. VI. cap. III; Pirhing, h. t. n. 20; Harpecht, Manz, et communior aliorum, quoad secundam partem, quod nempe non in capita, sed in stirpes tali in casu succedant. Prima enim pars, quod excludant patruos ex uno parente conjunctos, certa est, clareque patet ex cit. novell. 118. cap. III. §. Unde consequens. Ex quo eodem loco etiam secunda pars deducitur. Cujus ratio est, quia, quando liberi præfati cum defuncti fratribus ex uno parente concurrunt, non nisi

jure repræsentationis succedere, et dictos fratres excludere possunt; quia nempe patet illorum, eosdem excluderet, atqui si jure repræsentationis succedunt, in stirpes succedunt, ut patet, ergo.

42. *Deficientibus germanis, et liberis eorum succedunt uterini vel consanguinei cum eorum liberis.* — Resp. V. Quando nec fratres nec sorores ex utroque parente conjuncti, nec liberi eorum post mortem defuncti existunt, tunc ab intestato succedunt fratres et sorores ex uno parente conjuncti, consanguinei nempe et uterini « die Stieff-oder Halbe-Bruder, und Schwestern, » simulque horum præmortuorum liberi. Unanimis, jure ita disponente, sæpe citata novell. 118. cap. III. §. *His autem.* ibi: « His autem non existentibus in secundo ordine illos fratres ad hæreditatem vocamus, qui ex uno parente juncti sunt defuncto, sive per patrem solum, sive per matrem. » Et Authent. *Post fratres autem.* c. de Legit. hered. ibi: « Post fratres autem ex utroque parente, et eorum filios admittuntur ex uno latere fratres, sororesve, cum quibus et filii eorum, si qui ex eis jam discesserint. » Servatur autem idem succedendi ordo inter hos, qui inter defuncti fratres germanos, et prædefunctorum liberos: videlicet quod si liberi cum fratribus concurrunt, succedant fratres in capita, liberi in stirpem utpote in locum patris jure repræsentationis: si vero soli horum fratrum liberi extant, succedant in stirpem: utpote proprio jure, non jure repræsentationis vocati, juxta dicta supra n. 39. Et sicut fratres ejusmodi excludunt patruum, et avunculum, etc. ita etiam eorum liberi; idque jure repræsentationis, textu clare Authent. *Post fratres autem.* c. de Legit. hered. Ratio est eadem, quæ supra.

43. *Et fratres sorores quidem æqualiter non habita ratione, an a patre vel matre bona provenierint.* — Controversia hic est inter doctores. An si defunctus relinquat consanguineos et uterinos fratres, an hi æqualiter sine distinctione bonorum, in capita succedant: an vero uterini in bona materna, id est, illa, quæ defunctus a matre obtinuit; consanguinei vero in paterna, id est, illa, quæ a patre obtinuit, succedant. Covarruvias, in *Eplome succes.* n. 13. §. *Tertio et advertendum:* Molina, disp. 164. n. 7; Bartolus, in Authent. *Itaque.* c. *Communia de success.*; Jason, in l. *Post dotem.* ff. *Solutio matrimonii*; Pirhing, h. t. et communissima aliorum cum Glossa, in Auth.

Post fratres autem. §. *Filii eorum,* docent omnino habendam esse bonorum differentiam in successione, ita ut fratres uterini, id est, a matre conjuncti defuncto, eidem succedant in bonis, quæ a matre ad eum pervenerunt: consanguinei vero in bonis paternis, seu quæ a patre defunctus obtinuit: in aliis vero bonis æqualiter succedant. Fundamentum eorum præcipuum, et vix non unicum est, l. *De Emancipatis.* 13. §. 2, *Cum enim et Patre.* c. de Legit. hered. ubi sic habetur: « Exceptis maternis rebus, in quibus, si de eadem matre fratres vel sorores sunt, eos solos vocari oportet. » Quibus non obstantibus.

44. Resp. VI. Etsi concurrant fratres et sorores partim uterini, partim consanguinei, id est, partim a sola matre, partim a solo patre conjuncti defuncto, nihilominus eidem in omnibus bonis æqualiter succedunt, nulla habita ratione, an bona a patre, vel matre proveniant. Ita Fachin., lib. VI. cap. v.; Fulgos. et Corneus, in Authent. *Itaque.* c. *Communia de Success.*; Haunoldus, tract. V. cap. III. controv. 4. n. 315; Baldus, Salicet, Bachov. et alii, inter quos etiam numeratur Manz. dicens, oppositam sententiam auctoritate potius, quam jure niti. Probatur autem conclusio imprimis ex novell. 118. cap. III. ubi expresse habetur, quod deficientibus germanis succedant illi fratres, « qui ex uno parente conjuncti sunt defuncto, sive per patrem solum, sive per solam matrem; » uti, ut vides, imperator æqualiter vocat consanguineos et uterinos ad successionem defuncti, nulla facta mentione differentie bonorum quam certe fecisset, imo facere debuisset, si hujusmodi differentie rationem haberi voluisset, hoc ipso, quod condens novellam promiserit, se omnes successiones, ab intestato clara graduum divisione velle disponere in eum nempe finem, ut jus successionis liquidum, et ab omni controversia liberum esset. Ratio conclusionis est; quia postquam bona a patre, et matre venerunt ad fratrem, desierunt esse bona paterna et materna, illi coeperunt esse bona proprie fraterna; atqui ad hæc vigore cit. novell. 118. consanguinei sine differentia ulla æqualiter succedunt; ergo.

45. Confirmatur. Ex sententia opposita sequerentur plura absurda: Et quidem primo quod in casu, quo cuncta bona a patre, et nihil a matre forsan paupere ad defuncti fratres pervenirent; consanguineus uterinum totaliter excluderet, solusque in cuncta bona

succederet, uterino penitus nihil capiente, quod est plane contra mentem et verba Imperatoris, utpote qui in citata novell. 118. ambos universaliter et pro omni casu ad successionem vocat. Sequeretur secundo, quo uterini etiam cum germanis admittendi essent ad successionem bonorum a matre provenientium, et consanguinei ad successionem bonorum a patre habitorum, quod tamen contra ipsos adversarios, expressum textum novellæ 118. est. Tertio sequerentur ex opposita sententia continuæ ac innumeræ lites inter uterinos et consanguineos, singulis hæc vel illa bona a matre potius quam a patre, vel e contra provenire contententibus: sententiam nostram sequuntur statuta Bavaricæ *Land-Recht.* tit. XLI. a. 2.

46. Ad l. XIII. c. de Legib. hered. respondent aliqui, eam esse correctam a novell. 118. cap. III; Fachin. vero loc. cit. dicit, textum ibidem non loqui de uterinis, qui a sola matre conjuncti sunt defuncto, sed de germanis, id est, illis, qui tam a patre quam a matre conjuncti sunt defuncto, quos imperator ibidem quoad bona a matre provenientia præferri volebat consanguineis, etiam illo tempore, quo olim consanguineis, cum germanis succedebant. Quod vero textus ibidem non de uterinis, sed germanis loquatur, ostendit Fachin. ulterius solide ex eo, quia eo tempore uterini nullatenus ad successionem fratrum fuerunt admissi; cum hæc eisdem primum fuerit concessa per l. *Meminimus.* 15. c. de Legit. hered. quæ est posterior l. *De Emancipatis.* 13. c. eod.

47. *Nullis existentibus fratribus et sororibus eorum, succedunt cæteri collaterales juxta gradus prærogativam.* — Resp. VII. Penitus nullis existentibus fratribus et sororibus, nec liberis eorum, succedunt ab intestato cæteri collaterales sanguine juncti, sine ulla distinctione aut differentia agnationis, vel cognationis, vel bonorum paternorum aut maternorum, secundum prærogativam gradus ita ut gradu proximior excludat remotiorem, pares autem gradu pariter succedant non in stirpes, sed in capita; textus expressus habetur in sæpe citata novell. 118. cap. III. §. 1. et Authent. *Post fratres.* c. de Legit. hered. ibi: « Post fratres, fratrumque filios vocantur quicumque gradu sunt proximiores, ut pares in gradu pariter admittantur, sublata differentia masculorum et feminarum. Fit autem divisio in capita non in stirpes. » Quosque autem, sive ad quem usque gradum hæc

successio collateralium extendatur, an in infinitum ut aliqui volunt, an vero solum usque ad decimum gradum, inutilis videtur quæstio, eo quod ultra decimum gradum, casus successionis ab intestato vix contingat.

Cæterum quæ hactenus de successione fratrum, et collateralium diximus, intelligenda sunt de legitimis et naturalibus simul sive de procreatis ex legitimo matrimonio, de reliquis sunt conclusiones dandæ ad subsequens quæsitum.

48. *Adoptivi filii non succedunt legitimis liberis patris adoptantis.* — Quæritur III. Quomodo legitimi tantum seu adoptivi, et illegitimi collaterales succedant? Resp. I. Filius adoptivus non succedit fratribus naturalibus id est, filiis patris adoptantis, nec illis agnatis, vel cognatis, nec isti fratri filio adoptivo. Schneidewin, lib. III. tit. I. *de Tertio ordine succedentium.* n. 41. et alii. Textus est in l. penult. § 1. *Et ideo. c. de Adopt.*

49. *Fratres naturales ac spurii, cæterique collaterales illegitimi ex patre tantum conjuncti nec sibi invicem, nec legitimis, nec hi illis succedunt.* — Resp. II. Fratres naturales, spurii, ac cæteri hujusmodi naturales ex uno patre, vel linea paterna, diversis tamen matribus provenientes, sibi invicem ab intestato nullatenus succedunt. Ita statuitur l. *Si Spurius.* 4. ff. *Unde cognati*; Schneidew., loc. cit. n. 42; Engel, h. t. n. 13; Covarruvias, *de Matrim.* p. II. cap. VII. § 5. n. 26, dicens hanc esse receptam omnium sententiam, Neque succedunt fratri legitime procreato, nec isti illis. Schneidew., loc. cit. arg. novell. 89. cap. IV. ubi deciditur, quod filius naturalis etiam legitimatus soli patri, non autem cæteris collateralibus succedat: et per consequens nec hi illi; quia hæc successio reciproca est, ita ut legitimus succedere non possit illegitimo, in casu, quo illegitimus succedere non valet legitimo: uti post alios bene advertit. Covarruvias, in *Epilome success.* ad finem arg. cit. novell. 89. cap. IV.

50. *Conjuncti vero ex linea materna, et sibi invicem et legitimis, ac cum illis, uti legitimi succedunt.* — Resp. III. Fratres naturales, ac spurii, cæterique hujusmodi collaterales uterini, seu ex materna linea conjuncti succedunt, et sibi invicem, et collateralibus legitime natis, et cum illis eodem modo, acsi legitime nati forent. Covarruvias, *de Matrim.* loc. cit. n. 44; Engel, loc. cit. et communis aliorum, textus expressus habetur in l. II. et *Si Spurius.* 4. ff. *Unde cognati.*

51. *Nati ex damnato coitu, ab omni successione repelluntur.* — Resp. IV. Nati ex damnato coitu collaterales, nec sibi invicem, nec legitimis, nec hi illis ab intestato succedere possunt, sive dein ex linea paterna, vel materna sint conjuncti. Covarruvias, loc. cit.; Schneidew., loc. cit. n. 47; Decius, consil. 311; Fachin., lib. VI cap. XIX. et teste Schneidew. Communis aliorum contra Nicol. de Ubald., *de Success. ab intestat.* p. 3. col. 4; Curt. juniorem consil. 123. et alios apud Covarruviam, arg. cit. Auth. *Ex complexu. c. de Incest. et inut. nupt.* et novell. 89. cap. XV. ubi adeo odibiles reputantur taliter nati, ut non tantum ab omni successione, sed etiam alimentatione parentum excludantur; ergo multo magis a successione collateralium. Concordant statuta Bavaricæ, *Land-Recht,* tit. XXXIX. a. 7.

§ IV.

DE SUCCESSIONE CONJUGUM, ET FISCO: UBI ETIAM SPECIALITER DE SUCCESSIONE IN BONA CLERICORUM.

52. *Omnibus deficientibus consanguineis defuncti succedit conjux.* — Quæritur I. Quando et quomodo sibi invicem succedant conjuges? Resp. I. Quando nec descendentes, nec ascendentes, nec collaterales sanguine juncti defuncto supersunt, tunc eidem succedit conjux excluso fisco; nisi in contrarium adsint pacta dotalia, aut statuta, vel consuetudines locorum. Communis ac certa, claris juribus l. un. c. *Unde vir et uxor.* ibi: « Maritus et uxor ab intestato invicem sibi in solidum pro antiquo jure succedunt, quoties deficit omnis parentum, liberorumve seu propinquorum legitima, vel naturalis successio, fisco excluso. » Etsi matrimonium non sit consummatum: quia nuptias non concubitus sed consensus facit, l. *Nuptias.* 30. ff. *de Reg. jur.*

53. *Si fuerit matrimonium legitimum; nec adfuit divortium tempore mortis. Causa cessante cessat effectus.* — Dummodo matrimonium sit legitimum l. un. ff. *Unde vir et uxor.* ibi: « Justum matrimonium esse oportet, etc. nihil enim capi propter injustum matrimonium potest. » Et tempore mortis unius nullum inter eos fuerit divortium etiam quoad thorum, vel cohabitationem, cit. l. un. ff. *Unde vir et uxor.* ibi: « Ut autem hæc successio locum habeat, oportet uxorem esse

mortis tempore, sed si divortium secutum sit, hæc successio locum non habet. » Ratio est, quia causa hujusmodi successionis est individua conjunctio maris et femine l. I. ff. *de Ritu nupt.* quæ quia per divortium cessat, cessat etiam jus succedendi, « cum cessante causa cesset etiam effectus, » c. *Cum cessante.* 60. *de Appell.*

54. *Et nisi in contrarium adsint pacta dotalia, et statuta vel consuetudines particulares.* — Dicitur autem notanter in conclusione « nisi in contrarium adsint pacta dotalia, vel statuta, aut consuetudines locorum; quia et cum communi aliorum bene advertit Schneidew., lib. III. tit. I. *de Tertio ordine success. de success. inter virum et uxorem*; Engel, h. t. n. 15; Mynsing., cent. 2. observ. 33. ante omnia attendendum est, an, et quæ adsint pacta dotalia sive nuptialia inter conjuges, Germanis *Hehraths-Nadl,* atque juxta eadem procedendum; quamvis enim pacta etiam dotalia futuræ successionis alias de jure sint invalida, l. *Pactum.* 15. et fin. c. *de Pactis.* et l. *Hæreditas,* 5. *de Pactis conventis.* juncta l. *Stipulatio.* 61. ff. *de Verb. obligat.* consuetudine tamen ubique saltem in Imperio Romano recepta valent, et observari debent, arg. c. fin. *de Consuetud.* Deficientibus vero pactis dotalibus attendenda erunt statuta, et consuetudines locorum, utpote quæ juri communi derogant arg. cit. c. fin. *de Consuetud.* juxta l. *De quibus.* 32. ff. *de Leg.*

55. *Uxor pauper accipit quartam partem, vel partem virilem ab intestato.* — Resp. II. Si moriens maritus dives relinquit liberos, vel alios sanguine junctos, et uxorem, indotatam vero, ac pauperem, capit uxor ab intestato quartam partem hæreditatis, si non sint plures quam tres liberi: si vero quatuor aut plures liberi extant, succedit in parte virili, id est, accipit tantam portionem quantam quævis proles legitima *einen Rinds-Theil.* Pariter cum collateralibus ab intestato in quarta parte succedit, si hi deficientibus defuncti descendentes vel ascendentes ab intestato succedunt. Ubi tamen notandum, quod si uxor una cum liberis marito succedat, tantum usumfructum portionis sibi debitæ ad dies vitæ habeat, proprietatem autem liberis asservare debeat, si vero cum collateralibus succedat, etiam proprietatem suæ portionis acquirat. Ita clare statutum habetur Authen. *Præterea. c. Unde vir et uxor.* et novell. 117. cap. V. et novell. 53. cap. fin. In hanc tamen portionem imputatur etiam illud, quod ei-

dem a marito legatum vel relictum est, cit. Authen. *Præterea.* Ratio autem conclusionis est; ne uxor in opprobrium conjugis defuncti mendicare, aut alias non secundum statum decenter vivere cogatur: adeoque in honorem et reverentiam bene transacti matrimonii, arg. l. *Unum et familia.* 67. § fin. ff. *de Leg.* 2. et ne afflictio addatur afflictæ.

56. *Nisi obsit divortium, vel pacta dotalia, aut statuta.* — Porro, ut præfata conclusio locum habeat, requiruntur etiam conditiones n. 53. positæ, hæc tamen cum limitatione, quod si maritus sine legitima causa repellat a se uxorem, hæc nihilominus cum liberis, vel collateralibus portionem sibi debitam acquirat, textu expresso novell. 117. Insuper requiritur, ne pacta dotalia, aut statuta vel consuetudines locorum obsint, per dicta n. 54.

57. *Unde aliunde bona sufficientia habens penitus excluditur a successione per sanguine junctos.* — Dicitur autem notanter in conclusione, « uxorem indotatam et pauperem: » si enim uxor dotem viro attulit, uxor vero soluto matrimonio iterum repetit, c. fin. *de Donation. inter virum et uxorem.* consequenter eidem de bonis mariti nil debetur, arg. cit. Authen. *Præterea.* ibi: « Si absque dote: » dummodo uxori ad sustentationem sufficiat: modica enim aut ad sustentationem insufficientis dos non impedit uxorem, quominus cum liberis aut sanguine junctis præfato modo succedat; uti cum aliis bene advertit Schneidew., loc. cit. n. 17. eo quod stante tali dote, adhuc eadem ratio et æquitas militet, ne videlicet mendicare cogatur, aut indecenter vivere. Insuper pauper esse debet, etsi enim dote viro non attulerit, si tamen aliunde media sua habet, nihil ei de bonis mariti debetur. Authen. *Præterea. c. Unde vir et uxor.* ibi: « Si superstes laboret inopia. » Concordat, novell. 53. cap. fin. ad finem, ibi: « Nam si aliunde habet, non erit justum gravare filios per successionem. » Quandonam autem uxor dicatur inops et pauper, et quando vir dives, relinquatur arbitrio judicis juxta Glossam, in cit. Authen. *Præterea. §. Locuples,* qui considerabit substantiam superstitis, an ad victum et vestitum congruum pro qualitate personæ sufficiat: et e contra an substantia præmorientis ad victum et vestitum hæredis ac conjugis superstitis sufficiens sit, computatis semper inopis superstitis in quartam partem, juxta doctores in præf. Authen.